

ΥΠΑΚΟΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αφορμή για τη σημερινή μας συζήτηση θα μας δώσει μία νεανική απορία:

-Πόσο ελεύθερος μπορώ να είμαι, όταν πρέπει να υπακούω σε τόσες εντολές; Γιατί να μου βάζουν όρια στον ύπνο (πχ. ξύπνημα Κυριακή πρωί για την Εκκλησία) ή στο φαγητό (νηστεία); Πώς συμβιβάζεται υπακοή και ελευθερία;(...)

Είναι δικαιολογημένη η απορία, μάλιστα καθώς προέρχεται από νέο άνθρωπο. Διότι οι νέοι διψούν για ελευθερία και ανεξαρτησία.

«Την ιστορία την γράφει η ανυπακοή», έγραφε ένα σύνθημα στον τοίχο ενός σχολείου. Μαύρα κεφαλαία γράμματα, ανυπάκουα σε κανόνες ορθογραφίας και καλλιγραφίας, έστελναν το μήνυμα: «Για... να γράψεις ιστορία, μη σκύβεις το κεφάλι σε κανόνες και κανονισμούς, εντολές και συμβουλές». Είναι έτσι όμως; Ας δούμε λοιπόν ποια είναι η ιστορία που γράφει η ανυπακοή... Πριν αρχίσουμε τη συζήτηση θα σας θυμίσω δύο χαρακτηριστικές ιστορίες ανυπακοής από την Αγία Γραφή.

ΔΙΗΓΗΣΗ

1. ...Ο άνθρωπος ζούσε μέσα στον παράδεισο της αγάπης του Δημιουργού του, ελεύθερος να μείνει εκεί ή να φύγει, να υπακούσει στην θεϊκή εντολή ή να ακούσει την εχθρική υποβολή. Ποια ήταν η εντολή του Θεού στον άνθρωπο;

- Από όλους τούς καρπούς των δένδρων του Παραδείσου μπορείτε να τρώτε. Μόνο από τον καρπό αυτού του δένδρου «τῆς γνώσεως του καλού και του κακού» να μην φάτε ποτέ! «ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανείσθε» (Γεν. β' 17). Γιατί αν φάτε, θα έλθει αμέσως σε σας ο θάνατος (ο πνευματικός πρώτα, ο σωματικός στη συνέχεια). Ήταν δύσκολο αυτό που τους ζήτησε ο Θεός; Πάντως φανέρωνε την αγάπη του Θεού να τους προφυλάξει από την αμαρτία και τον θάνατο!

Τι έγινε όμως; με τη δόλια υποβολή του παμπόνηρου Διαβόλου οι Πρωτόπλαστοι έκαναν παρακοή και έφαγαν από τον απαγορευμένο καρπό. Έτσι πραγματοποιήθηκε η πρώτη παρακοή του ανθρώπου στην αγία εντολή του Θεού! Η πρώτη πτώση του στην αμαρτία!

Σε λίγο θα βρεθεί εκεί που διάλεξε και θα ζήσει όπως διάλεξε. Έξω από τον παράδεισο, με αμαυρωμένη την εικόνα του Θεού, απογυμνωμένος από το «θαυμαστό ένδυμα της Θείας Χάριτος»... Γύρω του το βασίλειό του, η κτίση, που όμως «δέν θέλει πιά να υποταχθεί στον παραβάτη... κι όλα τα ζώα της γης, καθώς τον βλέπουν γυμνό από την προηγούμενη δόξα του, τον περιφρονούν και σκληρύνονται εναντίον του ».

Ο άνθρωπος αρχίζει να γράφει την ιστορία με ενάντιες τις δυνάμεις της φύσης και διεστραμμένες τις δυνάμεις της ψυχής του, με πάθη βασανιστικά. Οι πρώτες λέξεις που γράφει είναι: Φόβος, κόπος, πόνος, φθόνος, φόνος, απάτη, διαφθορά... κι οι επόμενες: καταστροφή και θάνατος... Αυτήν την ιστορία γράφει η ανυπακοή...

2. Ήταν κάποιος πατέρας που είχε δύο γιους. Ο νεότερος από τους δύο όσο μεγάλωνε τόσο περισσότερο αντιδρούσε. Ήθελε να φύγει από το σπίτι. Να ζήσει ελεύθερος. Και πράγματι. Ζήτησε από τον πατέρα του το μερίδιο που του άνηκε και μόλις το πήρε, σηκώθηκε κι έφυγε από το σπίτι. Ταξίδεψε σε χώρα μακρινή κι εκεί ζούσε μέσα στις ανέσεις, τις διασκεδάσεις και τις υλικές απολαύσεις. Έτσι σπατάλησε όλη του την περιουσία και επιπλέον ήλθε αντιμέτωπος και με τη δοκιμασία του λιμού, την πείνα που τότε άρχιζε να θερίζει τη χώρα εκείνη. Τι φοβερό! Ο πρώην πλούσιος νέος τώρα ζούσε μέσα στη φτώχεια και την εξαθλίωση. Και το χειρότερο ήταν ότι κανείς δεν τον λυπήθηκε στην κατάσταση αυτή. Ένας μόνο βρέθηκε ο οποίος τον κράτησε για δούλο και μάλιστα στο εξευτελιστικό έργο του χοιροβοσκού χωρίς να τον αφήνει να τρώει ούτε καν από τα ξυλοκέρατα των χοίρων.

Εκεί κατάντησε ο επαναστάτης νέος. Από τον πλούτο στη φτώχεια, από τη φτώχεια στην πείνα, από την πείνα στη δουλεία. Έφυγε για να ζήσει ελεύθερος και κατάντησε δούλος. Και σ' αυτό το έσχατο σημείο της καταπτώσής του συνειδητοποίησε την τραγική του θέση. Το αδιέξοδο στο οποίο ο ίδιος είχε οδηγήσει τον εαυτό του. Αυτήν την ιστορία γράφει η ανυπακοή...

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Ποιες είναι οι συνέπειες της ανυπακοής στις εντολές του Θεού;

α. Ταραχή συνείδησης

Η συνείδηση είναι η φωνή του Θεού μέσα μας. Κάθε ανυπακοή στη φωνή αυτή προκαλεί έλεγχο, αγωνία, άγχος, εφιάλτες... Ο άνθρωπος χάνει τη γαλήνη και την ηρεμία του.

β. Διαταραχή ανθρωπίνων σχέσεων

Η ανυπακοή έχει επιπτώσεις και στην επικοινωνία με τους ανθρώπους. Ο άνθρωπος της ανυπακοής αγριεύει, αδιαφορεί για το γενικό καλό, δεν υπολογίζει τους άλλους, ζει εγωκεντρικά.

γ. Στέρηση ελευθερίας

Όσο κι αν φαίνεται οξύμωρο η ανυπακοή καταλήγει τελικά στην υποδούλωση! Εκεί οδηγήθηκε κι ο Άσωτος της παραβολής: να γίνει δούλος! Αυτό παθαίνουν και όσοι νομίζουν ότι η ανυπακοή θα τους κάνει πιο ελεύθερους. Θέλει, για παράδειγμα, κάποιος να είναι ελεύθερος για να πηγαίνει όπου θέλει, να ξενυχτάει, να πίνει, να καπνίζει και γενικά να παραδίδεται στις κατώτερες επιθυμίες του χωρίς ηθικές αναστολές. Και τελικά πού καταλήγει; Να αλυσοδέεται σε νέες εξαρτήσεις, αμαρτωλές συνήθειες και κοσμικές επιδράσεις. Υποδουλώνεται στις επιταγές της μόδας, της παρέας, των παθών του. Ο απόστολος Πέτρος γράφει ότι πολλοί μιλούν για ελευθερία ενώ οι ίδιοι έχουν γίνει σκλάβοι της διαφθοράς και της αμαρτίας. Διότι στο πάθος που έχουν νικηθεί, σ' αυτό ακριβώς έχουν υποδουλωθεί.

δ. Η καταστροφή και ο θάνατος!

Ένα πατερικό απόφθεγμα λέει: «Υπακοή ζωή, ανυπακοή θάνατος». Αυτό είπε ο Θεός στους Πρωτοπλάστους: Την ημέρα που θα παραβείτε την εντολή «θανάτω αποθανείσθε» (Γεν. β' 17). Αυτό αποδεικνύει και η καθημερινή μας πείρα: Η ζωή μας κινδυνεύει όταν δεν κυλάει πάνω στις γραμμές που χάραξε ο Κύριος Ιησούς Χριστός μέσα στην Εκκλησία Του. Είναι σαν το τρένο. Αν ξεφύγει από τις γραμμές του, θα εκτροχιαστεί και τότε θα θρηνήσουμε θύματα. Αν ο κόσμος έγινε συντρίμμα και γέμισε δυστυχήματα και εγκλήματα είναι γιατί εκτροχιάστηκε. Έφυγε από τις σταθερές γραμμές του Ευαγγελίου, της Εκκλησίας.

2. Γιατί είναι απαραίτητη η υπακοή;

α. Εξασφαλίζει αρμονική συνύπαρξη. Σκεφτείτε το σύμπαν. Θα είχε καταστραφεί αν τα δισεκατομμύρια άστρα του δεν έκαναν «υπακοή» στους φυσικούς νόμους. Τι θα γινόταν αν κάθε ουράνιο σώμα ακολουθούσε μία ανεξέλεγκτη πορεία; Η υποταγή στους φυσικούς νόμους φαίνεται δέσμευση της ελευθερίας αλλά εξασφαλίζει την αρμονική κίνηση των άστρων και την όλη ισορροπία μέσα στο σύμπαν.

Ένα άλλο παράδειγμα: Ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας μπορεί να περιορίζει τον οδηγό του αυτοκινήτου, αλίμονο όμως αν οι οδηγοί δεν υπακούουν σε αυτόν! Φανταστείτε κάθε οδηγός να μην υπολογίζει το κόκκινο φανάρι, τα απαγορευτικά σήματα κλπ. Τι θα συνέβαινε; Διαπληκτισμοί, συγκρούσεις, ατυχήματα... Κι εμείς δεν κινούμαστε μόνοι μας στη ζωή. Υπάρχουν και άλλοι. Και η ελευθερία μας σταματάει εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου.

Τα όρια τα καθορίζουν νόμοι και εντολές στους οποίους οφείλουμε όλοι να υπακούμε για να ζούμε αρμονικά.

β. Μας τη δίδαξε ο Κύριος. Ο Ίδιος ο Θεάνθρωπος Κύριος Ιησούς Χριστός μας δίδαξε την υπακοή και με το λόγο Του αλλά και με το παράδειγμά Του. Από τη βρεφική Του ακόμη ηλικία υποτάχθηκε σε όσα προέβλεπε ο Μωσαϊκός Νόμος. Και κατά τη δημόσια δράση Του κάθε Σάββατο πήγαινε στη συναγωγή «κατά τὸ ειωθός» (Λουκ. δ' 16). Το κυριότερο όμως είναι ότι ο Κύριος Ιησούς με την έως θανάτου υπακοή Του στον ουράνιο Πατέρα Του, διόρθωσε το λάθος της ανυπακοής του Αδάμ και έδωσε πάλι τη δυνατότητα σε κάθε άνθρωπο μέσα από το δρόμο της υπακοής να κερδίσει τον Παράδεισο.

3. Ναι, αλλά η υπακοή στις εντολές δεν είναι στέρηση της ελευθερίας μας;

Ένας άπιστος έλεγε κάποτε στον ιερό Αυγουστίνο: «Οι εντολές της θρησκείας είναι δεσμευτικές. Είναι φορτίο που μας καταπιέζει και μας εμποδίζει να γευτούμε και να απολαύσουμε τις χαρές της ζωής». Και ο Άγιος Αυγουστίνος του απάντησε: «Τα φτερά του χελιδονιού είναι πρόσθετο βάρος στο σώμα του. Όμως ακριβώς χάρη σ' αυτό το πρόσθετο βάρος, το χελιδόνι δεν μένει κάτω στη γη. Σπαθίζει και διασχίζει τους αιθέρες». Η υπακοή στις εντολές του Χριστού είναι ο μοναδικός δρόμος για την αληθινή ελευθερία.

Μόνοι όσοι ακολουθούν τις εντολές του Χριστού μπορούν να ζήσουν ελεύθεροι κι αδέσμευτοι από τη δουλεία των παθών, την επιρροή του κόσμου και την κυριαρχία του διαβόλου. Μας το είπε ο Ίδιος: «ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε» (Ιω. η' 36). Πραγματικά ελεύθεροι θα γίνετε αν σας δώσει την ελευθερία ο μονογενής Υιός του Θεού. Θυμηθείτε τον άσωτο υιό. Πότε έζησε την αληθινή ελευθερία; Όταν επέστρεψε στο σπίτι με τη διάθεση να μείνει σαν δούλος του πατέρα του. Και φυσικά ο πατέρας του δεν τον δέχθηκε σαν δούλο αλλά σαν το αγαπημένο του παιδί! Πλέον ο γιος δεν ζητούσε τίποτε, αλλά τα είχε όλα! Ήταν πραγματικά ελεύθερος! Τελικά, αληθινά ελεύθερος είναι αυτός που ενεργεί όπως θέλει ο Θεός. Διότι αυτό επιθυμεί το εσωτερικό του. Αυτό θέλει η βαθύτερη, η αληθινή φύση κάθε ανθρώπου. Έτσι είναι και η ζωή μέσα στην Εκκλησία. Ζωή ελευθερίας. Πώς μπορεί να είναι διαφορετικά; «οὗ δὲ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία» (Β' Κορ. γ' 17).

4. Πού και πώς θα κάνουμε υπακοή;

- Στον αιώνιο λόγο του Θεού. Να μελετούμε την Αγία Γραφή και να αγωνιζόμαστε για την ακριβή τήρηση όλων των εντολών του Θεού. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τι θέλει ο Θεός από εμάς κάθε φορά που αντιμετωπίζουμε κάποιο εσωτερικό πειρασμό ή πρόκληση του κόσμου. Αυτό το θέλημα του Θεού να ακολουθούμε πιστά χωρίς επιφύλαξη!

- Στον Πνευματικό μας. Να καταθέτουμε στον Πνευματικό μας τους προβληματισμούς και τις δυσκολίες μας και να δεχόμαστε τις υποδείξεις του με όλη μας την εμπιστοσύνη και με απόφαση ελεύθερης υπακοής.
- Στους γονείς μας. Είναι πολύτιμη η πείρα των γονέων. Τα «μη» των γονέων είναι σωτήρια εφ' όσον ταυτίζονται με το θέλημα του Κυρίου. Ας τους υπακούμε λοιπόν χωρίς αντίδραση, με χαρά και ευγνωμοσύνη!

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο φτερωτός απόστολος Παύλος, ο πρώην διώκτης και άψογος τηρητής του Νόμου, από τότε που γνώρισε τον Κύριο στη Δαμασκό θεμελίωσε στην υπακοή την εν Χριστῷ ελευθερία του. Γι' αυτό και διάλεξε έναν τίτλο τιμητικό για τον του αυτό του: «δούλος Ἰησοῦ Χριστού». Με αυτόν τον τίτλο μιλά για τον εαυτό του στις επιστολές που γράφει.

Ας το θεωρούμε λοιπόν τιμή μας να ονομαζόμαστε και να είμαστε δούλοι του Θεού. Ας παρακαλούμε τον Κύριο να μας προσλάβει «ὡς ἓνα τῶν μισθίων Του», και τότε θα Τον ακούσουμε να μας λέει: «δέν σᾶς προσφωνῶ πλέον δούλους ἀλλά φίλους» (1ω. ιε' 15). Και θα μας χαρίσει την ύψιστη δωρεά, την θεία υιοθεσία: να μας κάνει παιδιά Του, «υιούς κατά χάριν», συγκληρονόμους στη Βασιλεία Του.